

PAVAO JONJIĆ (1953–2001)

Na početku novoga tisućljeća izgubili smo dragoga prijatelja i kolegu. Pavao Jonjić bio je istraživač u Institutu za migracije i narodnosti više od dvadeset godina, od 1980. sve do svoje prerane smrti u ožujku ove godine. Znali smo već nekoliko mjeseci za Pavlovu tešku i neizlječivu bolest, ali vijest o njegovoj smrti ipak nas je zatekla i duboko potresla. U Institutu je nastala velika praznina – otišao je duhovit, uvijek zanimljiv, drag i dobar čovjek, neponovljiva osoba koja će ostati u trajnu sjećanju svih koji su ga poznavali. Nama koji smo mu bili prijatelji teško je shvatiti da Pavla više nema.

Pavao se rodio 24. siječnja 1953. u Zagrebu, od roditelja doseljenih iz Imotske krajine. U Zagrebu se školovao i završio Filozofski fakultet (studij sociologije i etnologije). Na Filozofskom fakultetu također je magistrirao s temom iz sociologije migracija, te prijavio doktorsku disertaciju o iseljavanju i etničnom razvitku Hrvata u SAD-u, koju na žalost nije dospio završiti. Kao istraživač u Institutu za migracije i narodnosti najviše se bavio teorijskim aspektima proučavanja migracija, problematikom vanjskih migracija i prisilnih migracija te istraživanjem iseljeničtva, a o tim temama objavio je niz znanstvenih i stručnih radova.

Pisac ovih redaka upoznao je Pavla na samome početka njegova rada u Institutu za migracije i narodnosti. Naime, zaposlili smo se u Institutu (točnije u tadašnjem Centru za istraživanje migracija) više-manje u isto vrijeme i brzo smo se prijateljili, tim više jer smo u to vrijeme bili najmlađi među suradnicima. A imali smo i slične interese, a vjerojatno i slične probleme vezane uz ulazak mladih ljudi u »ozbiljan život«. S druge strane, Pavao se u nekim područjima osobito isticao. Imao je zavidno znanje iz matematike i statističke metodologije, te je uvijek dobro znao osmisлити empirijska istraživanja. Mnoga takva istraživanja u Institutu profitirala su od njegovih kritičkih opaski.

U tim prvim godinama rada često sam se našao s Pavlom na terenu – odlazili smo kao anketari u razne krajeve sjeverozapadne Hrvatske. Obilazili smo tada sela i mala mjesta od Sutle do Moslavine i od obronaka Zagrebačke gore do Medimurja. Taj je posao bio vrlo lijep, jer smo vidjeli područja koja smo možda već prije posjetili ali koja smo tek »obilaskom terena« stvarno upoznali. No bilo je to i vrlo naporno: rana ustajanja, vožnja po svakakvim vremenskim prilikama, pogrešna skretanja po seoskim putovima, nagovaranja katkad nevoljkih ispitanika na suradnju, pa i nepredvidive prepreke. U sjećanju iz tih dana ostalo je nekoliko uspomena – sada već na razini anegdota. I danas se smijem kada pomislim na sve što nam se zbililo. A smijao bi se i Pavao.

Tijekom idućih nekoliko godina imali smo drukčije poslove, pa nismo tako često surađivali, sve dok nismo nabavili malo bolja osobna računala i ušli punom parom u informatizaciju i svijet Interneta. Pavao je nevjerojatno mnogo doznao o računalima – stekao je golemo znanje, što je teško akumulirati iz kompjuterskih udžbenika, redovito pisanih na jeziku koji ne liči ni jednom ljudskom jeziku. No Pavao je bio uporan i što je naučio nesebično je dijelio s drugima. A zahvaljujući njegovim naporima, Institut i njegovi djelatnici konačno su posve zakoračili u informatičku eru. Osim toga, kad bi bilo problema s našim strojevima redovito bismo zvali Pavla, kad je trebalo nabaviti neki dio elektronike ili nešto veće, uvijek je davao najbolje savjete. Često bih s njim znao dugo razgovarati o najnovijim hardverskim i softverskim rješenjima. Dakako, pričali smo također o svemu i svačemu – njegovo oduvijek široko zanimanje za raznovrsne tematike neprestano je raslo i s njim je uvijek bilo korisno ili vrlo ugodno razmijeniti misli.

Kako rekoh na početku, Pavao je doista – u svakome pogledu – bio neponovljiva osoba i povrh toga dragi prijatelj.

Emil Heršak